

Edward Albee: KDO SE BOJI VIRGINIE WOOLF? WHO'S AFRAID OF VIRGINIA WOOLF?

SREDIŠČE VAŠIH DOŽIVETIJ
AT THE HEART OF YOUR EXPERIENCE

Ljubljana, 20. 6. – 3. 9. 2023

Ustanoviteljica Festivala Ljubljana je Mestna občina Ljubljana.
The founder of the Ljubljana Festival is the City of Ljubljana.

Častni pokrovitelj Ljubljana Festivala 2023 je župan Mestne občine Ljubljana
Zoran Jankovič. / The Honorary Patron of the 2023 Ljubljana Festival is the
Mayor of the City of Ljubljana, Mr Zoran Jankovič.

Nedelja, 27. avgust 2023, ob 20.00
Sunday, 27 August 2023, at 8.00 pm
Križevniška cerkev / Križevniška Church, Križanke

Edward Albee: KDO SE BOJI VIRGINIE WOOLF? WHO'S AFRAID OF VIRGINIA WOOLF?

Režiser / Director: **Ivica Buljan**
Prevajalec / Translator: **Zdravko Duša**

Scenograf / Stage designer: **Aleksandar Denić**
Kostumografinja / Costume designer: **Ana Savič Gecan**
Izbor glasbe / Music selection: **Benjamin Krnetič**
Dramaturginja / Dramaturgy: **Diana Koloini**
Oblikovanje luči in videa / Light and video design: **Sonda 13,**
Toni Soprano Meneglejte
Lektorja / Proof-readers: **Jože Faganel** in **Simon Šerbinek**
Asistent režiserja / Director's assistant: **Peter Srpčič**
Asistentka dramaturgije / Assistant to dramaturgist:
Manca Majeršič Sevšek
Izvršni producent / Executive producer: **Branislav Cerović**

Zasedba / Cast:
Martha: **Nataša Barbara Gračner**
George: **Branko Šturbej**
Nick: **Benjamin Krnetič**
Honey: **Klara Kuk**

Koprodukcija / Co-production: **Mini teater, Mestno gledališče Ptuj**

Edward Albee, s polnim imenom Edward Franklin Albee, (1928, Washington, D.C., ZDA–2016, Montauk, New York) je bil ameriški dramatik in gledališki producent. Najbolj znan je postal po igri *Kdo se boji Virginie Woolf?* (1962). Albee je odrasel v New Yorku in bližnjem okrožju Westchester kot posvojenec gledališkega intendanta Albeeja. S starši je imel težke odnose, zlasti z materjo, ki se mu je zdela odmaknjena in neljubeča. Maturiral je leta 1946 in se izobraževal na kolidžu Trinity v Hartfordu v Connecticutu (1946–47). Pisal je poezijo in romane, ki so bili takrat še neobjavljeni, v poznih petdesetih letih pa se je začel posvečati ustvarjanju gledaliških iger. Med Albeejevimi

prvimi enodejankami so bile najuspešnejše *The Zoo Story* (1959), *The Sandbox* (1959) in *The American Dream* (1961), s katerimi se je začel uveljavljati kot pronicljiv kritik ameriških vrednot. Vendar pa je njegova prva celovečerna igra *Kdo se boji Virginie Woolf?*, po kateri je bil leta 1966 posnet film, njegovo najpomembnejše delo, pogosto uprizorjeno tudi na slovenskih tleh. V Sloveniji smo jo prvič videli leta 1964, dve leti po premieri na Broadwayu, v SNG Drama Ljubljana. V *Kdo se boji Virginie Woolf?* se druženje profesorja srednjih let, njegove žene in mlajšega para po nekem akademskem dogodku nadaljuje vse do jutranjih ur na domu pri starejšem paru. Prijazno in uglajeno kramljanje se hitro sprevrže v divje in nebrzdane dialoge med paroma in med partnerjema, ki so polni zlobnih besed, preigravanj, bolečih razkrivanj, žalitev, ponižanj, ironije, sarkazma, pikre šaljivosti ... Bliskovit mednarodni uspeh *Virginie Woolf* je Albeeja uveljavil kot enega najpomembnejših ameriških dramatikov. Temu uspehu so sledila številna celovečerna dela, med katerimi sta dve nagradi s Pulitzerjevo nagrado: *A Delicate Balance* (1966), ki delno razkriva zgodbo o duhoviti materi s sestri alkoholičarki, in *Three Tall Women* (1994) o Albeejevem doživljanju in dojemanju matere, ki je izjemen portret treh podobnih žensk iz različnih življenjskih obdobji. Med njegovimi igrami so še *Tiny Alice* (1965), *Seascape* (1975; tudi prejemnica Pulitzerjeve nagrade) in *The Play About the Baby* (1998). Albee je nadaljeval seciranje ameriške morale v mnogih gledaliških igrah in drugih delih ter literarnih besedilih. Poleg pisanja je predaval na šolah po vseh ZDA. Leta 1996 je prejel nacionalno medaljo za umetnost. Leta 2005 je izšla zbirka njegovih esejev in osebnih anekdot *Stretching My Mind*. Tega leta je Albee prejel tudi nagrado tony za življenjsko delo.

O predstavi

Kdo se boji Virginie Woolf? Edwarda Albeeja je ena najslovičnejših in najpogostejše uprizarjenih dram 20. stoletja. Ko se je leta 1962 prvič pojavila na Broadwayu, je kritike razburila z za takratne razmere brutalnim jezikom in ostro vivisekcijo zakonskega razmerja, navdušila pa občinstvo, ki je napolnilo kar 664 ponovitev. Podobno je bilo s slavnim, še vedno občudovanim filmom z Elizabeth Taylor in Richardom Burtonom iz leta 1966, ki je spremenil standarde sprejemljivega v Hollywoodu. Tudi v slovenskem gledališču je prva *Virginie Woolf*, legendarna uprizoritev v režiji Mileta Koruna z Dušo Počkaj v vlogi Marte in Jurijem Součkom kot Georgeem ter Marijo Benko in Danilom Benedičičem v vlogi mlajšega para (1964), označila novo ero v gledališki igri. Sledilo ji je deset slovenskih uprizoritev, ki so bile vse zasnovane kot vrhunski izziv igralcem ter intelektualni in čustveni izziv gledalcem.

Drama, ki v naslovu provokativno preigrava otroško pesmico *Kdo se boji hudobnega volka*, je postavljena v univerzitetno, domnevno uglajeno intelektualno okolje, ki pa kmalu razgali svojo mnogotero problematičnost in krutost. V dolgi pijanski noči se srečata dva zakonska para profesorjev (ženske so v tem času še vedno predvsem žene), mlajši šele vstopa v ta svet, Martha in George srednjih let pa sta že temeljito prekaljena v zahtevah in zagatah akademskih krogov, pa tudi v preigravanju, prikrižanju in razgaljanju svojega zapletenega razmerja. Družabni večer s profesionalnimi kolegi se pod njunim vodstvom prevesi v divjanje Valpurgine noči, v kateri je v igro potegnjeno vse: profesionalne ambicije in umazani načini njihovega doseganja, pomen denarja in sumljivih virov bogastva, strah pred neuspehom in silovitost razočaranja ob njem, bolečina

zaradi neuresničenih želja in načrtov ter agresivna sovražnost, ki kipi iz nje, a tudi mamljiva dražljivost drznih izjav in potez, navdušujoča duhovitost in pa silovita erotična privlačnost ženske, za katero se zdi, da je pripravljena na vse. Vse to je vpeto v igro njihovih odnosov, ki pa so predvsem osebni, v ospredju je življenje para, pravzaprav dveh parov, ki uprizarjata zgodbo ženske in moškega, ujeta v nerešljiv krog sovražstva in ljubezni. In vse je postavljeno v ambivalenten preplet resnice in iluzije, kjer poleg laži in prevar kraljujejo tudi samoprevare. Še bolj kot zahteva po uspehu ta preplet poganja mit o osebni izpolnitvi z otrokom, ob katerem se končno izkažeta fatalnost iluzije in potreba po resnici ljubezni.

Albeejeva igra *Kdo se boji Virginie Woolf?* je ob nastanku temeljno zaznamovala gledališče in film, pa tudi razumevanje sveta svojega časa. Vendar se z minevanjem časa ni postarala; s svojimi osrednjimi temami – zahtevo po uspehu, mitom o srečni družini z otroki, prepletom iluzije in resnice – je danes bolj živa kot kadarkoli. Poleg tega pa sijajno izpisana drama, v kateri zgodba zakonskega razmerja prek velikih preobratov in razgaljenj poteka kot triler, ponuja možnost silovitih igralskih kreacij. Na 58. festivalu Borštnikovo srečanje je predstava prejela dve nagradi: Branko Šturbej za igro ter Sonda 13 in Toni Soprano Meneglejte za oblikovanje luči in videa. (Diana Koloini)

Ivica Buljan (1965, Sinj, Hrvaška) je na zagrebški univerzi študiral politične vede, nato pa še francoski jezik in književnost ter primerjalno književnost. Kot novinar je delal pri revijah *Polet* in *Start*, kot gledališki kritik je pisal za časopisa *Slobodna Dalmacija* in *Feral Tribune*. Sprva je v gledališču ustvarjal kot dramaturg (sodeloval je z režiserji, kot so Vito Taufer, Christian Colin, Jean-Michel Bruyère, Krzysztof Warlikowski, Ivan Popovski ...). Režisersko kariero je začel leta 1995 v Ljubljani s predstavo *Ime na koncu jezika* Pascala Quignarda. Kot režiser in dramaturg se zanima za modernistične dramatike in pesnike, kot so Marina Cvetajeva, Pier Paolo Pasolini, Heiner Mueller, Robert Walser, Elfriede Jelinek, Miroslav Krleža, Boto Strauss in Bernard-Marie Koltès, ki je v središču njegovega avtorskega zanimanja. Režira v Sloveniji, po mnogih državah v Evropi, v ZDA in na Slonokoščeni obali. Njegove predstave gostujejo na številnih največjih mednarodnih evropskih festivalih, pa tudi v Turčiji, Venezueli in na Kubi, v Rusiji, Iranu ... Med letoma 1998 in 2001 je deloval kot umetniški vodja Hrvaškega narodnega gledališča v Splitu. Med letoma 2014 in 2022 je bil ravnatelj Drame HNK Zagreb, je soustanovitelj Mini teatra v Ljubljani in Festivala svetovnega gledališča v Zagrebu. Kot izredni predavatelj je poučeval na gledaliških akademijah v Rennesu in Saint-Étienneu v Franciji. Je večkratni prejemnik Borštnikove nagrade za najboljšo predstavo in prejemnik mnogih drugih nagrad, kot so Sterijeve nagrade, Vjesnik, Dubravko Dujšin, Branko Gavella, Petar Brečić ter nagrada mesta Havana. Leta 2012 je prejel tudi nagrado Prešernovega sklada. Podelili so mu francoski državni red za zasluge na področju umetnosti in literature. Med njegove zadnje uspehe lahko dodamo še *Idiot*, *Noč z Alekso*, *Angeli v Ameriki*, dramo Iva Svetine *V imenu matere*, ki jo je z velikim odmevom in pohvalami postavil v SNG Drama Ljubljana, ter *Vsi ptice* Wajdija Mouawada, uprizoritev, ki je nastala v koprodukciji Festivala Ljubljana, Mini teatra in Mestnega gledališča Ptuj.

Metka Sulič

Who's Afraid of Virginia Woolf? by Edward Albee (1928-2016) is one of the most famous and widely performed plays of the 20th century. When it first appeared on Broadway in 1962, it upset critics with what at the time was considered brutal language and its harsh dissection of a marriage, but it delighted audiences and sold out 664 performances. The play, whose title is a provocative take on the children's song *Who's Afraid of the Big Bad Wolf*, is set on a university campus, in a supposedly genteel intellectual environment, but one which soon reveals its many problems and cruelties. Albee's play was a significant influence on both theatre and film when it was first staged, as well as on how the world was understood, and it has not lost its power with the passing of time. Indeed, its central themes – the need for success, the myth of the happy family with children, the interplay of illusion and truth – perhaps make it more alive today than ever before. Under the direction of **Ivica Buljan**, four top artists of the middle and youngest generation of Slovenian actors will perform in a co-production of Mini teater and Ptuj Theatre: **Nataša Barbara Gračner, Branko Šturbej, Klara Kuk and Benjamin Krnetič. (Jan Prepadnik)**

Koprodukcija / Co-production:

Izdal / Published by: **FESTIVAL LJUBLJANA**, avgust / August 2023
 Zanj / For the Publisher: **DARKO BRLEK**, direktor in umetniški vodja, častni član Evropskega združenja festivalov / General and Artistic Director, Honorary member of the European Festivals Association
 Besedila / Texts: **METKA SULIČ, JAN PREPADNIK**
 Prevod / Translation: **AMIDAS, d. o. o.**
 Oblikovanje / Design: **ART DESIGN, d. o. o.**
ljubjanafestival.si
www.facebook.com/ljubjanafestival
www.instagram.com/festival_ljubljana/
www.youtube.com/user/TheFestivalLjubljana

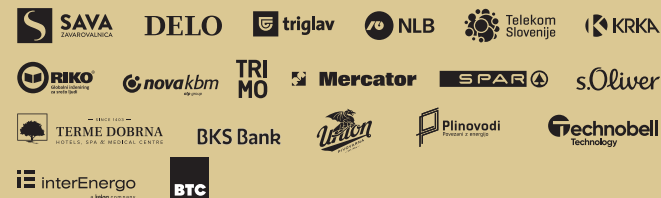
Glavni sponzor / General sponsor:

Sponzorji 71. Ljubljana Festivala / Sponsors of the 71st Ljubljana Festival:

Sponzorji posameznih prireditev / Sponsors of the individual events:

Glavni medijski sponzor / General media sponsor:

Medijski sponzorji / Media sponsors:

Uradna vina / Official wines:

Prijatelji Festivala Ljubljana / Friends of Ljubljana Festival:

Partnerji Ljubljana Festivala / Ljubljana Festival partners:

Uradni prevozniki / Transport partners:

Vstopnice / Tickets: **ljubjanafestival.si**, Eventim, blagajna Križank, bencinski servisi / Križanke Box Office, gas stations

Več informacij / More information: **ljubjanafestival.si**

Festival Ljubljana si pridržuje pravico do sprememb v programu in prizoriščih. The Ljubljana Festival programme and venues are subject to change.